



O B E C K O T E Š O V Á

2. ADMINISTRATÍVNO – SPRÁVNY VÝVOJ, MIESTNE ČASTI A VÝVOJ OBYVATEĽSTVA

V časoch raného feudalizmu obec patrila do provincie Vag (?) a jej územie bolo spolu s celou oblasťou pripojené k Uhorsku koncom 11 storočia. V druhej polovici 13. storočia patrila do komitátu Trenčín, v období vlády Jozefa II. (1780 – 1790) bola súčasťou nitrianskeho dištriktu, v ostatnom čase prináležala do Trenčianskej stolice (do roku 1848), od obdobia absolutizmu A. Bacha (1850) až do roku 1922 do Trenčianskej župy. V rokoch 1923 – 1928 župa XVII. (Považská), potom do okresu Veľká Bytča, od roku 1949 do roku 1960 Žilinský kraj, od roku 1960 okres Žilina Stredoslovenského kraja.

Notárstvo existovalo v rokoch 1896 – 1950, matričný obvod bol zriadený po roku 1945. Obec sa skladá z viacerých miestnych častí, z nich najstaršia je Veľká Kotešová, listinou doložená v roku 1234 ako terra Hotesou. V ďalších storočiach prechádzal vývoj názvu obce i jej častí mnohými zmenami, s iniciálkou Ch (1374) i K (1423) a s rozličným pravopisom napr. Hatisow - 1336, Chotessow - 1408, Hothesso - 1503, Kotelna Hothessow - 1525, Nagy Kotessova - 1598, Velka Kotessowa - 1773, maďarsky Nagykotessó, Trencsénkutás, a aj inak, naposledy Veľká Kotešová. Zemianska Kotešová je prvýkrát doložená v listine z roku 1508 pod názvom Nemes Hothesso, v roku 1598 ako Nemes Kotessowa, v roku 1773 Zeman Kotessowa, v maďarizačnom období napr. Nemeskiskotessó a aj inak, Zemianska Kotešová (1927).

Malá Kotešová ako miestna časť sa spomína v roku 1598 ako Kiss Kotessowa, Malá Kotessova (1773).

Oblazov je historicky doložený v roku 1476, v roku 1808 ako Oblazó, Oblazow (1882), Oblazov (188, Vágbalázsi (1907).

Jednotlivé miestne časti sa postupne zlučovali do väčších celkov. V roku 1892 sa včlenila Malá Kotešová do Zemianskej, v roku 1943 sa zlúčili Zemianska a Veľká Kotešová do obce Kotešová. Súčasťou obce je osada Buková.

Najstaršie osídlenie v chotári Kotešová začína už v mladom paleolite (asi 20 tisíc rokov pred n. l.) a je doložené nálezmi kamenných nástrojov a jadier v polohách Za rybníkmi a Nivy. V roku 1961 bola nájdená čepielka z patinovaného pazúrika v polohe Za potôčkom. Prví roľníci sa na územie obce dostali v mladšej dobe kamennej (4. tisíc pred n. l.), o čom hovoria nálezy sídliskovej keramiky získané z tehelne v polohe Dúbrava. Keramika bola vyrobená ručne, slabo vypálená, nachádzala sa v hĺbke 80 cm v popolovitej, uhlíkmi premiešanej vrstve. Keďže sa tu našli aj kúsky prepálenej mazanice, je zrejme, že na tomto mieste stáli sídliskové objekty.

Osídlenie pokračuje i v nasledujúcom stupni praveku (neolit, neskorá doba kamenná, 3. tisíc rokov pred n. l.), o čom hovoria nálezy keramiky ludanickej skupiny, nájdené v tehelni Nad Lukavicou. Črepy boli z nádob taktiež vyrobené ručne a sú zdobené výraznými plastickými výčnelkami a na okrajoch majú pásikavé uchá.

Najintenzívnejšie osídlenie patrí do mladšej doby bronzovej. Ľud lužickej kultúry tu zanechal nielen sídlisko, porušené pri stavbe vodného diela, ale predovšetkým rozsiahle popolnicové pohrebisko, zistené pri výstavbe prírodného kanála k elektrárni Mikšová. Pohrebisko sa nachádzalo v polohe Nivy a archeologický výskum v rokoch 1960 – 1961 tu objavil 15 hrobiek vybudovaných z kameňa, v ktorých, prípadne v ich blízkosti sa našlo do 200 žiarových hrobov. Spôsob pochovávaní v mladšej dobe bronzovej bol v našom prostredí jednotný a to spaľovaním mŕtvych na pohrebnej hranici a uložením spálených kostí, bronzových ozdôb, popola a uhlíkov do hlinených nádob – popolníc. V jednotlivých hroboch sa okrem týchto popolníc nachádza ďalšia tzv. sprievodná keramika (misy, šálky, džbánky, vázičky). Kamenné hrobky dosahovali v priemere niekoľko metrov a niektoré výšku až jeden meter. Ukrývali v sebe viacero samostatných popolnicových hrobov, ktoré pravdepodobne patrili príslušníkom jedného rodu, prípadne veľkorodiny.

Ďalšie osídlenie máme doložené až v 9. – 10. storočí, kedy tu žili už naši slovanskí predkovia. Dôkazom toho sú nálezy zlomkov nádob zdobených pravidelnými vodorovnými ryhami, vyrobených už na hrnciarskych kruhoch. Starobylosť obce Kotešová je doložená okrem písomných prameňov z 13. až 14. storočia aj nálezom zásobnicovej jamy v polohe Nivy, v ktorej sa našla porušená stredoveká keramika a časť kamenného žarnova, datované do 12. až 13. storočia.

Ďalší sídliskový objekt sa našiel v trase prírodného kanála, kde bolo porušené ohnisko, datované nálezmi keramiky do 14. - 15. storočia. Týchto niekoľko nálezov dokumentuje, že územie obce a jej chotára bolo pomerne intenzívne osídlené už najskôr od mladšej doby bronzovej a potom hlavne v období slovanskom a v ranom stredoveku.

Podľa urbára z roku 1591 boli v obci (časť Veľká Kotešová) uvádzaní richtár, 22 sedliakov, 9 želiarov a 4 podželiari. V roku 1598 mala obec 29 domov, v urbári v roku 1619 sú uvádzaní škultét, 17 sedliakov, 9 želiarov a 2 ďalší, v roku 1720 mala 24 daňovníkov; podľa dikálneho súpisu z roku 1726 boli tu 8 obchodníci a 11 remeselníci, pričom možno predpokladať 72 usadlostí s asi 300 obyvateľmi. V roku 1784 mala obec 75 domov, 97 rodín a 527 obyvateľov, v roku 1828 mala obec 91 domova 767 obyvateľov. V ďalších rokoch bol vývoj obyvateľov takýto: v roku 1869 – 594, 1880 – 586, 1890 – 545, 1900 – 612, 1910 – 561, 1921 – 573, 1930 – 692, 1940 – 926 obyvateľov.

V Zemianskej Kotešovej bolo v roku 1598 16 domov, v roku 1720 je kuriálnou osadou s asi 30 % zdanených domácností, v roku 1784 má 21 domov, 25 rodín a 123 obyvateľov, v roku 1828 36 domov a 487 obyvateľov, v roku 1869 997 obyvateľov 1880 748 obyvateľov, 1890 786 obyvateľov, 1900 730 obyvateľov, 1910 775 obyvateľov, 1921 792, 1930 830, 1940 902 obyvateľov.

V roku 1785 je už v celej obci okolo 100 domov, počet obyvateľstva rastie, výraznejšie do roku 1869, kde štatisticky v jednotlivých miestnych častiach je už viac ako 200 domov. Od roku 1869 nastáva úbytok obyvateľstva, ktorý trvá až do roku 1921, v rokoch 1921 až 1950 pribúda asi 300 obyvateľov, vzostup trvá i ďalej až k počtu 2 102 obyvateľov (1970), z toho 1042 mužov a 1060 žien, potom už počet obyvateľov klesá. V roku 1982 – 1975 obyvateľov, z toho 1010 mužov a 965 žien až k počtu 1930 obyvateľov v roku 1985.

Pohyb obyvateľstva (migrácia - prisťahovalectvo, vystťahovalectvo obyvateľov obce) predstavuje v rokoch 1965 – 1969 18,4 – 33,3 obyvateľa na 1 000 obyvateľov.